

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/81/2018
Identifikačné číslo spisu: 8114232235
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8114232235.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Wüstenrot poisťovňa, a. s., so sídlom Karadžičova 17, 825 22 Bratislava, IČO: 31 383 408, zastúpeného Mgr. Miroslavom Villimom, advokátom, so sídlom Michalská 9, 811 01 Bratislava, proti žalovanému A. L. - A. +, s miestom podnikania Pavlovičovo námestie 3862/45, 080 01 Prešov, IČO: 32 937 776, zastúpeného JUDr. Katarínou Andráš Leškovou, advokátkou, so sídlom Pozemská 2, 080 01 Prešov, o zaplatenie sumy 99,94 € s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 3Cob/38/2017-72 zo 6. marca 2018, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a .
- II. Žalobca m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 21Cb/367/2015-50 z 21. marca 2017 zastavil konanie, žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania a rozhodol o vrátení súdneho poplatku žalobcovi za žalobu vo výške 9,80 € a žalovanému za odpor proti platobnému rozkazu vo výške 9,80 €.

2. V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa žalobou doručenu súdu dňa 12. decembra 2014 domáhal proti žalovanému zaplatenia sumy 99,94 € s 8,25% ročným úrokom z omeškania od 25.10.2012 do zaplatenia a náhrady trov konania. Vo veci bol dňa 26.mája 2015 vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný odpor, čím ex lege došlo k zrušeniu platobného rozkazu v celom rozsahu. Podaním zo 6. februára 2017, doručeným súdu dňa 13. februára 2017, žalobca vzal žalobu v celom rozsahu späť, pretože žalovaný po podaní žaloby dňa 1. februára 2017 uhradil dlžnú sumu 134,98 €, ktorá bola započítaná na úhradu žalovanej istiny 99,94 € a úroku z omeškania 35,04 €, pričom trovy konania žalovaný nezaplatil. Keďže žalobca vzal svoju žalobu v celom rozsahu späť skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa ust. § 168 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) alebo pojednávanie, súd prvej inštancie podľa ust. § 145 ods. 1 CSP konanie zastavil. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 256 ods. 1 CSP, keďže žalovaný procesne zavinil zastavenie konania, nakoľko dlžnú sumu žalobcovi zaplatil až po začatí konania, v dôsledku čoho došlo k späťvzatiu

dôvodne podanej žaloby zo strany žalobcu. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie vyslovil, že žalobca má podľa ust. § 256 ods. 1 CSP proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Keďže z procesného hľadiska žalovaný zaviniel zastavenie konania, nemá nárok na náhradu trov konania. O vrátení súdneho poplatku v sume 16,50 € žalobcovi, ktorý ho zaplatil za podanú žalobu a vrátení súdneho poplatku v tej istej výške žalovanému za odpor, súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 11 ods. 3, 4 a 9 zákona o súdnych poplatkoch (po krátení o sumu 6,70 €).

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 3Cob/38/2017-72 zo 6. marca 2018, ktorým potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. V odôvodnení uznesenia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal.

5. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobca podaním zo 6. februára 2014 (ktoré obsahovalo zákonom určené všeobecné náležitosti podania v zmysle ust. § 57 a nasl. CSP a bolo vlastnoručne podpísané splnomocneným právnym zástupcom žalobcu), doručeným súdu prvej inštancie dňa 13. februára 2017, vzal žalobu v celom rozsahu späť. Súhlas žalovaného so späťvzatím žaloby nebol potrebný a súd prvej inštancie ho nemusel zisťovať vzhľadom na to, že žalobca vzal svoju žalobu v celom rozsahu späť skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa ust. § 168 CSP alebo pojednávanie. Správnosť zvoleného procesného postupu súdu prvej inštancie potvrdila aj zápisnica o pojednávaní z 2. februára 2017 (založená v spise na č. l. 44), z ktorej vyplýva, že súd prvej inštancie po zistení a zaznamenaní prítomnosti predvolaných osôb a zaznamenaní doručených písomností nepristúpil k následnému otvoreniu (začatiu) pojednávania a vyzvaniu žalobcu na prednesenie žalobného návrhu, ale pojednávanie odročil uznesením na termín 27. februára 2017 s tým, že právna zástupkyňa žalobcu preverí, či došlo k zrealizovaniu úhrady, na ktorú odkazoval žalovaný a oznámi súdu, či žalobca trvá naďalej na podanej žalobe alebo ju vezme späť.

6. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že žalobca, ktorý podal žalobu, má právo s ňou disponovať, t. j. môže ju za konania vziať aj späť, a to či už celkom alebo len sčasti. Vyplýva to z ustanovenia § 145 ods. 1 CSP, ktoré rešpektuje žalobcu ako „dominus litis“. V prípade, ak súd už začal pojednávanie vo veci, je vôľa žalobcu dosiahnuť zastavenie konania prostredníctvom inštitútu späťvzatia žaloby limitovaná dvoma skutočnosťami, a to nesúhlasom druhej procesnej strany so zastavením konania a existenciou vážnych dôvodov, pre ktoré konanie zastaviť nemožno. Nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby však nie je účinný, a teda netreba ani zisťovať jeho stanovisko, ak došlo k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa ust. § 168 CSP alebo pojednávanie, o situáciu ktorú ide aj v posudzovanom prípade.

7. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za začatie konania vo veci samej spravidla považuje otvorenie pojednávania vo veci samej a výzva súdu na prednesenie žaloby. Za pojednávanie, ktoré bolo odročené bez prejednávania veci možno považovať také pojednávanie, ktoré nebolo začaté v zmysle ust. § 181 ods. 1 CSP, resp. ktoré síce bolo začaté, ale z rôznych dôvodov nedošlo k meritórnemu prejednávaniu veci.

8. Po preskúmaní veci odvolací súd mal preukázané, že v posudzovanom prípade žalobca vzal späť svoju žalobu skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa ust. § 168 CSP alebo pojednávanie a uvedený účinok tohto úkonu (späťvzatia žaloby žalobcom) žalovaný nemôže zvrátiť. Absentuje tu totiž zákonný dôvod na takýto postup. Keďže žalobca vzal žalobu späť pred začatím pojednávania, nesúhlas žalovaného nie je právne účinný a nemôže zabrániť účinku späťvzatia žaloby, teda zastaveniu konania. Z týchto dôvodov odvolací súd nepovažoval odvolanie žalovaného za dôvodné a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, vrátane výrokov o náhrade trov konania a vrátení súdnych poplatkov. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalovaný v odvolacom konaní úspech nemal a preto nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, žiadne preukázateľné trovy v tomto konaní nevznikli. S poukazom na uvedené preto odvolací súd sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

9. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie podľa ustanovenia § 420 ods. 1 písm. e/ CSP z dôvodu, že súd prvej inštancie bol nesprávne obsadený, keďže na súde prvej inštancie rozhodoval nezákonný sudca JUDr. Jaroslav Kanderka. Zo strany súdu prvej inštancie nebola splnená informačná povinnosť vyplývajúca z ust. § 51 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z., keď mu súd ako účastníkovi konania nevydal, resp. nedoručil potvrdenie o prevzatí a pridelení veci pôvodnej sudkyňi JUDr. Eliške Wagshalovej a nedoručil mu ani potvrdenie o pridelení veci novému sudcovi JUDr. Jaroslavovi Kanderkovi. Zároveň vyslovil pochybnosť, či súdny spis, na základe ktorého o veci rozhodoval odvolací súd bol úplný, keďže v spise absentuje spisový prehľad. Evidenciu jednotlivých listín zo spisu spolu s dátumami ich doručenia do spisu nevedol tak Okresný súd Prešov, ako ani Krajský súd v Prešove, čím došlo k porušeniu ust. § 187 Výhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo 297/2012 z 30. októbra 2013, v ktorom uvedený súd konanie Okresného súdu Prešov pri pridelení veci v rozpore s princípom náhodného výberu definoval ako pridelenie veci nezákonnému sudcovi, ako aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 479/2013 z 25. novembra 2014, z ktorého (okrem iného) vyplýva, že ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu zodpovedá prípad, ak zákonný sudca senátu, ktorému bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie, bol zmenený bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takejto zmeny neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). Krajský súd v Prešove dôsledne neaplikoval ust. § 380 ods. 2 CSP, keď pri preskúvaní napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, neprihliadol na vady týkajúce sa splnenia procesných podmienok prvoinštančným súdom, vrátane splnenia podmienky zákonného sudcu. S poukazom na vyššie uvedené dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie odvolacieho súdu, ako aj uznesenie súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil právo na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

10. K dovolaniu žalovaného zaslal žalobca písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že tvrdenia žalovaného v dovolaní nepovažuje za dôvodné, nakoľko vec bola zákonnému sudcovi pridelená riadnym a zákonným spôsobom. Absencia spisového prehľadu v spise súdu nie je dôvodom na to, aby súd dovolaniu žalovaného vyhovel. Súd prvej inštancie konanie pre späťvzatie žaloby správne zastavil, nakoľko k platbe zo strany žalovaného na vymáhaný dlh došlo až po začatí súdneho konania. Skutočnosti, ktoré žalovaný uvádza v dovolaní, nie sú dovolacím dôvodom v zmysle CSP. Navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť ako nedôvodné a zároveň si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania v sume 30,97 €.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa ust. § 35 CSP (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, zastúpená advokátkou v súlade s ust. § 429 ods. 2 CSP bez nariadenia pojednávania (ust. § 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie je procesne prípustné.

12. V novom civilnom sporovom kódexe je dovolanie upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Civilný sporový poriadok (ako aj predtým platný a účinný Občiansky súdny poriadok) právnu úpravou dovolania (podmienok, za ktorých je dovolanie procesne prípustné) a dovolacieho konania nezaručuje, že každé podané dovolanie bude vždy prípustné a že dovolací súd sa vždy bude zaoberať aj vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia. Úspešné uplatnenie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je prvotne podmienené záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj prípustný. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému prvotnému záveru, platná právna úprava mu neumožňuje, aby v dovolacom konaní pristúpil k vecnému prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané. Pokiaľ teda dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia. Pre opačný prístup dovolacieho súdu nedáva Civilný sporový poriadok zákonný podklad v žiadnom z jeho ustanovení. Teda, predpokladom toho, aby dovolací súd preskúmal dovolaním napadnuté rozhodnutie z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu je jeho zákonná prípustnosť.

13. Prípustnosť dovolania predpokladá splnenie subjektívnej a objektívnej podmienky jeho prípustnosti. Subjektívna podmienka prípustnosti dovolania zohľadňuje osobný aspekt tohto opravného prostriedku, t. j. to, či dovolanie podala na to oprávnená osoba. Objektívna podmienka prípustnosti dovolania zohľadňuje vecný aspekt tohto opravného prostriedku, t. j. to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Výmedzená je ustanoveniami § 419 CSP až § 421 CSP.

14. Záver o tom, že dovolanie je procesne prípustné vyžaduje súčasné splnenie oboch podmienok, t. j. podmienky subjektívnej a podmienky objektívnej.

15. Vo všeobecnosti platí, že posúdenie subjektívnej podmienky prípustnosti dovolania predchádza posúdeniu objektívnej podmienky jeho prípustnosti. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolateľ z určitého dôvodu nie je subjektívne oprávnený podať dovolanie, nie je potrebné ďalej skúmať, či jeho dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu znaky niektorého z rozhodnutí uvedených v ust. § 419 a nasl. CSP, t. j. či spĺňa objektívnu podmienku prípustnosti dovolania.

16. Podľa ustanovenia § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

17. Podľa ustanovenia § 447 písm. b/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

18. Subjektívnu legitímáciu k podaniu dovolania nemá strana sporu bezvýhradne. Z povahy dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že ho môže podať len tá strana sporu, ktorej bola rozhodnutím odvolacieho súdu spôsobená ujma na jej právach. Rozhodujúcim pritom je výrok súdneho rozhodnutia, pretože existenciu prípadnej ujmy možno posudzovať len z procesného hľadiska. Pri tomto posudzovaní nemožno vziať do úvahy subjektívne presvedčenie strany sporu, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu mu bola spôsobená ujma, ktorú možno odstrániť len zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Oprávnenie podať dovolanie prislúcha preto len tej strane sporu, v ktorej neprospech vyznieva pomer najpriaznivejšieho výsledku, ktorý súd pre stranu sporu mohol založiť svojim rozhodnutím a výsledku, ktorý svojim rozhodnutím založil, pokiaľ spôsobená ujma je zároveň odstrániteľná tým, že dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zruší alebo zmení. Ak podá dovolanie strana sporu, ktorej rozhodnutím odvolacieho súdu nebola spôsobená žiadna ujma na jej právach, ktorú by bolo možné odstrániť zrušením alebo zmenou rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd dovolanie takejto strany sporu odmietne podľa ust. § 447 písm. b/ CSP.

19. V posudzovanom prípade je dovolaním žalovaného napadnutý výrok uznesenia Krajského súdu v Prešove ako súdu odvolacieho, ktorým dovolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania podľa ust. § 145 ods. 1 CSP. K späťvzatiu žaloby žalobcom (ktorý ako dominus litis - pán sporu v sporovom konaní disponuje sporom a jeho predmetom) došlo z dôvodu, že žalovaný po podaní žaloby (čo nie je ani sporné) zaplatil žalovanú sumu, pričom k späťvzatiu žaloby (tak ako to správne konštatoval súd prvej inštancie a aj dovolací súd) došlo skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa ust. § 168 CSP alebo pojednávanie, a preto k späťvzatiu žaloby sa nevyžadovalo stanovisko žalovaného, či so späťvzatím žaloby súhlasí alebo nesúhlasí. Nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby nemá žiadny právny účinok a neprihliada sa naň, čo ex lege vyplýva z ust. § 146 ods. 1, druhej vety CSP a čo podrobne, jasne a zrozumiteľne vysvetlil aj dovolací súd v odôvodnení uznesenia č. k. 3Cob/38/2017-72 zo 6. marca 2018, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 21Cb/367/2015-50 z 21. marca 2017 o zastavení konania podľa ust. § 145 ods. 1 v spojení s ust. § 146 ods. 1, druhou vetou CSP a sporovým stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

20. Podľa názoru odvolacieho súdu, výrok uznesenia odvolacieho súdu nebola spôsobená žalovanému žiadna ujma, teda žalovaný ako dovolateľ nie je stranou, v neprospech ktorej by bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané alebo ktorej by napadnutým uznesením bola spôsobená nejaká

ujma. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanom prípade je dovolanie podané niekým, kto na jeho podanie nie je oprávnený (ust. § 424 CSP). Z uvedeného dôvodu preto dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol podľa ust. § 447 písm. b/ CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd už nebol oprávnený posudzovať prípustnosť dovolania žalovaného z hľadiska predmetu dovolania s poukazom na žalovaným uplatnený dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. e/ CSP, keďže nesplnenie podmienky spočívajúcej v subjekte oprávnenom na podanie dovolania bráni jeho vecnému prejednaniu. Dovolací súd sa preto nezaoberal posudzovaním objektívnej podmienky prípustnosti dovolania žalovaného v zmysle ust. § 420 písm. e/ CSP.

21. Len pre úplnosť a nad rámec veci dovolací súd uvádza, že o námietke žalovaného uplatnenej voči sudcovi Okresného súdu Prešov JUDr. Jaroslavovi Kanderkovi (z dôvodov uvedených v námietke a uplatnených následne aj v dovolaní) nerozhodoval nadriadený súd (a ani súd prvej inštancie - ako nesprávne uvádza žalovaný v e-mailovom podaní z 31.01.2017), pretože uvedená námietka zaujatosti nespĺňala náležitosti v zmysle ust. § 52 ods. 2, prvej vety CSP, z dôvodu ktorého sa na podanie žalovaného obsahujúce námietku „nezákonného sudcu“ neprihliadlo a z tohto dôvodu sa vec nepredložila na rozhodnutie ani nadriadenému súdu (ust. § 52 ods. 2, druhá veta CSP). Podaním z 31. januára 2017 sudca súdu prvej inštancie žalovanému len oznámil, že neakceptuje jeho návrh na odročenie pojednávania z dôvodu uplatnenej námietky voči sudcovi JUDr. Kanderkovi v podaní žalovaného z 23.01.2017, pretože námietka žalovaného neobsahuje náležitosti uplatnenia námietky zaujatosti sudcu stranou v zmysle ust. § 52 CSP a preto nepredstavuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania v zmysle ust. § 183 CSP.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3, veta druhá CSP, ust. § 453 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (ust. § 262 ods. 2 CSP).

23. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.